

-editorial-

EDUCACIÓ INCLUSIVA: CANVI CONCEPTUAL I DE PRÀCTICA PROFESSIONAL

Joan Serra Capallera

Director d' ÀÀF Àmbits de Psicopedagogia i Orientació

Com passar del "repte" de la inclusió a la "normalitat inclusora" dels sistemes educatius? Com passar de la retòrica dels discursos oficials a pràctiques professionals que normalitzin intervencions docents, funcionaments d'aula i organitzacions de centre pensades i estructurades per a tots/es els/les alumnes? És evident que el trajecte a un model escolar inclusiu és un procés llarg i complex. De la mateixa manera que difícilment podem plantejar-nos la inclusió educativa al marge de la inclusió social. De la mateixa manera que resulta obvi que en el procés de canvi hi tenen un paper d'igual rellevància tots els agents socials que hi estan implicats. De la mateixa manera que difícilment s'avançarà en la consolidació del model sense la implicació de les administracions de l'estat i sense el beneplàcit de les organitzacions econòmiques internacionals.

Sí, tot plegat molt costerut i de dimensions excessives si es contempla des de la lògica del treball diari a l'aula. És cert, però la mateixa lògica és la que ens fa veure la conveniència d'avançar tant des de consecucions particulars (uns/es alumnes, uns docents, una aula, uns continguts a aprendre i ensenyar, un desenvolupament a potenciar, un aprenentatge social a construir), com des de plantejaments de més llarg abast.

L'acció decidida d'un/a docent o d'un grup de docents és cabdal per emprendre el trajecte sense retorn. Un trajecte que qüestiona les creences particulars, la mirada interna amb la que contemplem a l'altre i amb la que analitzem, ponderem i incorporem les seves diferències. No és fàcil, però és terriblement atractiu. Suposa el desequilibri però alhora el reequilibri de les nostres creences, dels marcs conceptuals amb els que interpretem la realitat, i com la integrem, transformant-la, a la nostra pràctica professional. Entendre la igualtat de drets de tots i de totes a partir de les diferències, del reconeixement de les diferències, de cadascú/na, implica advocar per processos de desenvolupament conjunts en els que la rellevància de l'acció és compartida des d'un accionar diferenciat.

L'aula i l'escola són els espais idonis on iniciar i implantar aquests processos de transformació i millora. Al ser escenaris socials culturalment constituïts, hi conflueixen els entramats de vida, les experiències i la pràctiques professionals i personals dels docents, dels alumnes i llurs famílies, d'altres professionals, etc. en un conglomerat heterogeni i multidimensional que obliga a tots a posar-se d'acord en les regles del joc, en les voluntats desitjades i en els objectius perseguits. L'acord des de posicions diferenciades, des de mirades no iguals, hauria de regir-ne el funcionament i la seva organització hauria d'estar a disposició d'aquests encontres necessaris.

La voluntat decidida dels docents i de les famílies reclama organitzacions escolars que flexibilitzin les seves estructures. L'organització dels centres escolars no pot ser un fre, en tot cas ha de ser un poderós aliat per a construir escenaris de confluència en els que aprendre i desenvolupar-se regeixin el funcionament de la institució i no al revés, com malauradament tant sovint succeeix.

L'escola no és la finalitat, és el mitjà, de la mateixa manera que l'escolarització no és el fi, sinó un més dels requisits socials als que tots tenim dret.

abril 2015